

Драгана Грујић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет – Катедра за
библиотекарство и информатику
dragana.gr@gmail.com

Прегледни чланак
UDK 050:02БИБЛИОТЕКАР
(497.11)"1948/2018"
[https://doi.org/10.18485/
bibliotekar.2018.60.2.1](https://doi.org/10.18485/bibliotekar.2018.60.2.1)

ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА

Српска периодика, зачета Орфелиновим *Славено србским маџазином*, с временом прераста од важног средства информисања у носиоце културног напретка. Након Другог светског рата српска, посебно стручна, гласила доживљавају успон. У тим послератним годинама, само годину дана након оснивања Друштва библиотекара, покренут је часопис *Библиоџекар* са јасном визијом уређивачке политике и жељом да „помогне да се наше младо библиотекарство постави на чврсте темеље и да му се омогући правилан даљи развој према новим условима и новим потребама културно-политичког живота у нашој земљи”. Први бројеви који одишу ентузијазмом и жељом да се размене искуства, унапреди библиотекарство, развије кадар... директно су утицали на обликовање струке.

Упркос прекидима у излажењу, *Библиоџекар* има не само за наше прилике већ и шире гледано озбиљну зрелост, те је и одговорност уредника и редакције утолико већа, посебно када имамо на уму да су се овим послом бавиле колеге попут Милице Продановић, Наде Стевин, Смиље Мишић, Љубице Којић, Радмиле Перишић, Браниславе Стајић, Лидије Суботин, Лазара Чурчића, Браниславе Пешаковић, Богомиле Живковић... Током вишедеценијског постојања концепција часописа се није битно променила – објављују се оригинални научни, стручни и прегледни радови, прикази, документа из области библиотекарства... Незнатне промене које су се одвијале у различитим облицима и временским секвенцама резултат су промене уредништва, редакције, периодичности излажења...

Уређивање часописа, начин обликовања и достављања научних и стручних прилога у складу су са узусима *Акџа о уређивачкој њолиџиџи*. Сваки приспели рад пролази двоструку анонимну рецензију, а аутори чији су радови прихваћени потписују изјаву да су упознати са упутствима за ауторе и обавезама аутора дефинисаним у *Уређивачкој њолиџиџи часоџиса*, као и уговор о преносу ауторских права на издавача часописа – Библиотекарско друштво Србије. Уређивачка политика базира се на циркулацији идеја, објављивању актуелних и историјских тема, доносећи притом примере из праксе и пружајући увид у актуелна дешавања, како на пољу конференција, скупова тако и на пољу издаваштва из области библиотекарства код нас и у свету. Руковођени начелом Доналда Уркарта *да библиџеке нису осџирво* тежимо да објединимо радове колега, стручњака из земље и иностранства, као и интелектуалне напоре библиотекара, библиографа и архивиста у систематском раду на представљању струке, верујући да тиме доприносимо и њеној афирмацији.

Од броја 1–2 из 2016. године уведена је рубрика *Тема* која садржи радове по позиву. Тема се из броја у број мења, а настојимо да се у том сегменту бавимо актуелним, интригантним питањима која ће бити занимљива не само колегама из струке већ и ширем кругу читалаца. Како је овај број посвећен обележавању годишњице покретања првог броја *Библиџекара* (децембар 1948 – децембар 2018) и концепција је нешто другачија. Цео број је посвећен периодици, тематски су радови подељени у две целине – прва се односи на стручна гласила, акценат је на периодици из области библиотекарства и друга која обухвата текстове о серијским публикацијама на чијим страницама се осликавају културне, историјске и друштвене прилике једног времена и народа, али и животи појединаца. Уз приказ издања Библиотекарског друштва Србије, број је заокружен библиографијом која открива садржину *Библиџекара* у последњих пет година (2013–2018).

Од 2010. године Матични и научни одбор за језик и књижевност Министарства за науку и технолошки развој доделио је *Библиџекару* статус научног часописа, а према најновијој категоризацији (2018) Министарство је потврдило научну категорију (М53). Од 2016. године започета је сарадња са Емпорија Универзитетом и њиховом Школом за библиотекарство и информациони менаџмент која је била спонзор три броја и чија се реклама за мастер студије из области библиотекарства налазила на корицама часописа. Објављивање *Библиџекара*, који од 2017. излази два пута годишње, подржава Министарство културе и информисања. Часопис се од 2017. реферише у једном од најзначајнијих међународних агрегатора целих текстова зборника, часописа и других извора – EBSCO, као и у CEEOL

бази (Central and Eastern European Online Library) која је водећи провајдер е-часописа и е-књига у области хуманистичких и друштвених наука из Централне и Источне Европе. Заједно са истакнутим часописима из овог дела Европе *Библиоџекар* је, у сарадњи са СЕЕОЛ-ом, представљен и на овогодишњем Сајму књига у Франкфурту. У жељи да се часопис индексира и у другим светским базама података уведене су измене у навођењу литературе – у фуснотама се јединице, како библиографска правила и налажу, наводе језиком и писмом публикације, међутим, у литератури се наводе на латиници уз напомену на *ћирилицу* за ћирилична издања.

Доступност информација данас је императив. Као библиотекари, аутори, уредници имамо одговорност да подржимо концепт доступности информација у отореном приступу. Следећи ту идеју, бројеви *Библиоџекара* доступни су у електронском облику у оквиру сајта Библиотекраског друштва Србије (bds.rs). Самим тим што часопис постоји у штампаном и електронском облику и што је део релевантних база података, испуњени су услови да се као референтни часопис укључи у CrossRef и да сваки чланак добије јединствен алфанумерички број – DOI (Digital Object Identifier), који се од бр. 1/2018 додељује. Уз бољу медијску презентацију на глобалној мрежи обезбеђује се већи утицај часописа, као и цитираност аутора. Из тог разлога ауторима је дозвољено, најраније пола године након објављивања у *Библиоџекару*, да објављену верзију рукописа у PDF формату депонују у институционални репозиторијум и/или некомерцијалне базе података, као и да га објаве на личним веб-страницама, на друштвеним мрежама за научнике или на сајту институције у којој су запослени, с тим да је неопходно навести издавача као носиоца ауторских права и комплетне библиографске податке.

Иако библиотекарство има дугу традицију, чини се да нема те професије која стално мора да се доказује попут нас. Зато хвала свима који су допринели, између осталог и на страницама *Библиоџекара*, у афирмацији библиотекарства. Уз захвалност ауторима који су до сада одабрали часопис *Библиоџекар* да у њему објаве своје радове, позивамо све потенцијалне ауторе на сарадњу како би наредни прилози били још разноврснији. Захвалност дугујемо и рецензентима који су својим стручним, аргументованим коментарима и сугестијама допринели квалитету радова.

Појава *Библиоџекара*, нажалост, довела је и до гашења појединих листова, попут часописа *Књижничар*. Како је уредништво *Књижничара* у последњем броју (год. 7, бр. 27/28) из 1958. навело, часопис је престао са излажењем „услед тога што је одлучено да у НР Србији буде само један часопис за библиотекарство. Зато ће убудуће часопис ‘Библиотекар’ обух-

ватати питања и за научне и за популарне библиотеке”. Данас на стручној и научној сцени има места за све. Ипак, верујемо да је својим трајањем и радовима *Библиоџекар*, модерно речено, постао бренд струке. Пожелимо му још много успешних бројева, добрих сарадника и квалитетних текстова како би тај статус задржао.